

PHYSICAL EDUCATION AND SPORT

MOTIVATIONAL AND NEED-BASED APPROACH TO THE ORGANISATION OF PHYSICAL EDUCATION OF HIGH SCHOOL STUDENTS

МОТИВАЦІЙНО-ПОТРЕБОВИЙ ПІДХІД ДО ОРГАНІЗАЦІЇ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ СТАРШОКЛАСНИКІВ

Liudmyla Dolghenko¹

Larisa Kuznetsova²

DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-408-5-12>

Важливим засобом попередження захворювань, зміцнення здоров'я, підвищення рівня фізичної підготовленості учнів є рухова активність, яка передбачає їх активну участь в фізкультурно-оздоровчих і спортивно-масових заходах, що проводяться в закладі загальної середньої освіти та позашкільному навчальному закладі.

Система освіти потребує якісного й інноваційного підходу до потреб людини, формування стійких мотивацій до рухової активності як важливого складника здорового способу життя та позитивної соціальної поведінки.

Інноваційні технології, несуть у собі не стільки предметний зміст, скільки такі способи організації різних видів діяльності учнів й організаційні форми освітнього процесу, при використанні яких створюються оптимальні можливості для навчання.

На уроках фізичної культури вчителем доцільно застосовувати різноманітні підходи, які сприяють підвищенню інтересу учнів до занять фізичною культурою, формуванню потреби в рухах.

Вивчення мотивів, які активізують прагнення підлітків до систематичних занять фізичною культурою та спортом – одне з важливих педагогічних завдань у фізичному вихованні, оскільки мотиви напряму впливають на поведінку й стимулюють до активної діяльності [1, с. 4].

Упродовж останніх років однією з найбільш актуальних соціально-педагогічних проблем є ставлення підлітків до занять фізичною культурою й спортом. Численні дослідження вказують на те, що фізична

¹ National University of Ukraine on Physical Education and Sport, Ukraine

² National University of Ukraine on Physical Education and Sport, Ukraine

діяльність не є для підлітків необхідною. Причина цього – різке зростання технічного прогресу, особливості сучасних умов життя, збільшення навчального навантаження, інтенсивне зростання обсягів інформації, а також недостатній рівень інформації про здоровий спосіб життя та стан особистого здоров'я [2, с. 68].

Мотиви, зазвичай, розділяють на соціально значимі, особистісно значимі та професійно значимі, позитивні й негативні, які визначаються знаннями, переконаннями, установками, інтересами та потребами. Структура мотивації в освіті складає ієрархічну модель класифікації мотивів, яка часто використовується й запропонована американським психологом А. Маслоу – фізіологічні потреби, потреби в безпеці, у соціальних зв'язках, самоповазі, самоактуалізації [4, с. 2]. Вищевказані види мотивів у різних їх поєднаннях можуть бути наявні у фізкультурно-спортивній діяльності та сприяти усвідомленому й ефективному розвитку особистості школярів, при вмілому творчому підході викладача до цієї діяльності [3, с. 62].

Будь-який мотив є усвідомленою потребою та виникає на її основі. Для вивчення мотивів й інтересів старшокласників щодо процесу фізичного виховання в закладах загальної середньої освіти нами було проведено анкетування учнів 10-11 класів. В анкетуванні прийняло участь 40 учнів 10-11 класів спеціалізованої школи № 89 м. Києва, з яких 26 юнаків і 14 дівчат.

Результати опитування показали, що учні старших класів мають 50% 6 уроків і 50% – 7 уроків на день, 5 днів на тиждень, з них 3 уроки фізичного виховання на тиждень. Не дивлячись на брак вільного часу і велике навчальне навантаження більшість учнів відповіли, що займаються в різних секціях в позаурочний час. Для дівчат це здебільшого танці – 65%, а для хлопців футбол – 73% (рис. 1).

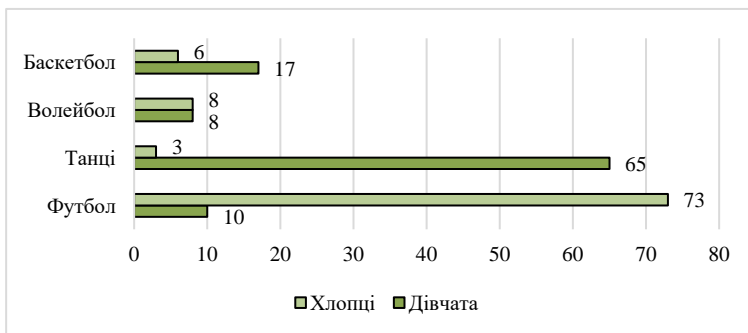

Рис. 1. Відвідування позаурочних секційних занять учнів старшого шкільного віку у вільний від навчання час

Але в той же час, виявлено протиріччя, визначено значний відсоток старшокласників, які взагалі не цікавляться своєю фізичною підготовленістю, а саме 60% хлопців і 40% дівчат, учні не зацікавлені в своєму фізичному розвитку. Головною причиною пропусків уроків фізичного виховання 38% дівчат відмітили занадто велике навантаження. Наступною причиною є те, що дівчатам не подобаються вправи, які вони виконують на уроці. У хлопців дещо інша ситуація, головною причиною їх пропусків є те, що їм не подобаються вправи – 30%, наступною йде причина – занадто велике навантаження (рис. 2).

Рис. 2. Причини пропуску уроків фізичного виховання старшокласниками

На нашу думку, це може бути пов'язано з недостатнім матеріально-технічним забезпеченням закладу загальної середньої освіти, на яке вказує більшість респондентів – 67%, а також залежить від кваліфікації викладача, що впливає на безпосередню організацію і проведення процесу фізичного виховання із старшокласниками.

Аналізуючи вподобання, більшість хлопців відповіло, що найбільше їм подобаються спортивні ігри 40% і гімнастика 22%. У дівчат пріоритети відрізняються. Для дівчат найцікавішим є модуль настільний теніс – 30%, а на другому місці відмічено свій варіант – 27%, де більшість дівчат вказали танці (рис. 3).

Таким чином, врахування мотивів і інтересів учнів під час планування організації і проведення процесу фізичного виховання повинно бути обов'язковим для вчителів, а застосування інноваційних технологій у фізичному вихованні дітей та молоді сприяють: активізації фізкультурно-оздоровчої роботи, підвищенню зацікавленості до систематичних занять

фізичною культурою, формують самостійність, творчу активність, ініціативу.

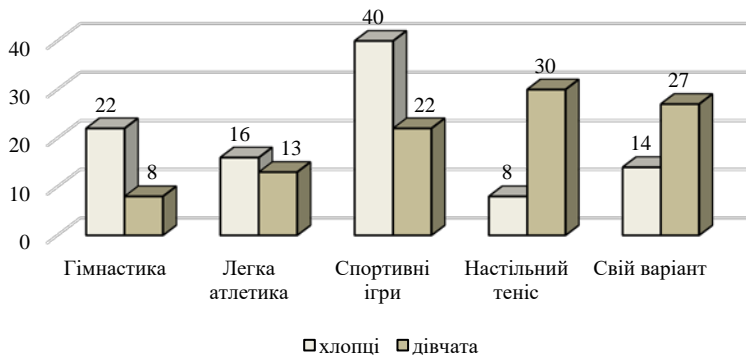

Рис. 3. Вподобання старшокласників щодо застосування модулів програми в процесі фізичного виховання

Використання інноваційних технологій, які впроваджуються на уроках фізичної культури сприяє формуванню стійкої мотивації щодо збереження здоров'я, фізичного розвитку та фізичної підготовленості, розширює руховий досвід, вдосконалює навички життєво-необхідних рухових дій, використання їх у повсякденній та ігровій діяльності.

Список використаних джерел:

1. Безверхня Г. В. Мотивація до занять фізичною культурою і спортом школярів 5–11 класів : автореф. дис. канд. наук з фіз. вих. та спорту : 24.00.02 – Фізична культура, фізичне виховання різних груп населення. Львівський державний інститут фізичної культури. Львів, 2004. 24 с.
2. Круцевич Т., Іщенко О., Імас Т. Мотивація учнів 6-9 класів до уроків фізичної культури. *Спортивний вісник Придніпров'я*. 2014. № 2. С. 68–72.
3. Турчик І., Шиян О., Стасюк Г. Формування ціннісних орієнтацій молоді засобами міжнародних програм. *Педагогічна думка*. Львів, 2006. № 2. С. 61–63.
4. Bob Bowen. The Matrix of Human Needs: Reframing Maslow's Hierarchy of Needs. Copyright Bob Bowen 2019, 2020. URL: <https://advance.sagepub.com/doi/full/10.31124/advance.12442661.v1> (дата звернення: 15.03.2024).